

בבית המשפט העליון

רע"א 2072/16

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

המבקש: פלוני

נגד

המשיבים: 1. שירביט חברה לביטוח בע"מ
2. דוד אוחנה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
בנצרת בתיק רע"א 23597-11-15 שניתן ביום 1.2.2016 על
ידי כב' הנשיא ד"ר אברהם אברהם וכב' השופטים דני
צרפתי וג'ורג' אזולאי

בשם המבקש: עו"ד אמיר מרגייה

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום
1.2.2016 ברע"א 23597-11-15 (כב' הנשיא ד"ר א' אברהם והשופטים ד' צרפתי ו-ג'
אזולאי), בגדרו התקבלה בקשת רשות ערעור שהגישה המשיבה 1, כמו גם הערעור
לגופו, על החלטתו מיום 9.10.2015 של בית משפט השלום בנצרת, שניתנה בת"א
12305-11-10 (כב' השופטת נ' דלה מוסא) ואשר הכריעה בשאלת החבות במסגרת
תביעה לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: החוק). הבקשה
דנא עוסקת, בעיקרה, בפרשנות החזקה הממעטת שבסעיף 1 לחוק, שעניינה פגיעה על-
ידי רכב שנעשתה במתכוון.

רקע והליכים קודמים

1. כעולה מפסק דינו של בית המשפט המחוזי ומהחלטתו של בית משפט השלום,
ביום 21.2.2009 הגיע המשיב 2 (להלן: אוחנה) לחנות אופטיקה בה עבד המבקש על-

מנת להלין על השירות שניתן לו בחנות. בין אוחנה לבין המבקש ועובדת נוספת בחנות התפתח דין ודברים, ובשלב מסוים נטל אוחנה מספר מסגרות משקפיים, יצא מהחנות והתקדם לעבר מגרש החניה, שם חנה רכבו. המבקש יצא אחרי אוחנה, וכאשר אוחנה נכנס לרכב ועמד לנסוע, נעמד המבקש מאחורי הרכב, הושיט את ידיו קדימה והניח אותן על תא המטען של הרכב, וזאת על-מנת למנוע את נסיעתו של האחרון. אוחנה הבחין במבקש עומד מאחורי הרכב, ועל-אף זאת נסע לאחור ופגע במבקש (להלין: האירוע). כתוצאה מהאירוע נפגע המבקש ברכו.

2. ביום 7.11.2010 הגיש המבקש לבית משפט השלום תביעה לפי החוק נגד המשיבה 1, חברת הביטוח אשר ביטחה את אוחנה בעת האירוע (להלין: חברת הביטוח), ונגד אוחנה, בגין נזקי הגוף שנגרמו לו כתוצאה מהאירוע. חברת הביטוח טענה שלא מדובר ב"תאונת דרכים" כמשמעותה בהוראות החוק, וזאת כיוון שמדובר בפגיעה על-ידי רכב שנעשתה במתכוון, ולכן היא מוחרגת מתחולת החוק לפי החזקה הממעטת שבסעיף 1 לחוק, שעניינה בפגיעה שנעשתה במתכוון. אוחנה מצדו עמד על גרסתו לפיה כלל לא פגע במבקש.

3. בהחלטתו מיום 9.10.2015 בשאלת החבות, אימץ בית משפט השלום את גרסתו של המבקש באשר להשתלשלות העניינים, אשר פורטה לעיל, ובהתחשב בכך פנה לבחון האם מדובר ב"תאונת דרכים" כהגדרת המונח בחוק. נקבע, כי לא מדובר בפגיעה על-ידי רכב שנעשתה במתכוון, באופן שיש בו כדי להחריג את האירוע מתחולת החוק, כיוון שלשם כך קיים צורך שתתקיים אצל הפוגע כוונה להסב נזק לגופו או לרכושו של הנפגע, כאשר אין די בקיומה של מודעות להסתברות קרובה של תוצאות המעשה. בהקשר לכך נקבע, כי במקרה דנא לא הוכח שאוחנה ביקש לגרום למבקש נזק, אלא אך חפץ לעזוב את המקום ברכבו. בהתאם לכך, נקבע כי לא מדובר בפגיעה שנעשתה במתכוון, וכי המבקש זכאי לפיצוי במסגרת החוק.

על החלטת בית משפט השלום הגישה חברת הביטוח לבית המשפט המחוזי בקשת רשות ערעור (אגב, ככלל, לא היה מקום לדון בהשגה זו בטרם הסתיים ההליך בבית משפט השלום, כמפורט, בין היתר, ברע"א 2856/12 כהן נ' מע"צ – החברה הלאומית לדרכים בישראל בע"מ (20.5.2012)). בפסק דינו מיום 1.2.2016 קיבל בית המשפט המחוזי את הבקשה, כמו גם את הערעור לגופו. נקבע, כי אף אם אוחנה היה מעדיף שלא לפגוע במבקש באמצעות רכבו, דרישת הכוונה מתקיימת גם מקום בו הפגיעה מהווה אמצעי להשגת מטרה אחרת, וזאת בהסתמך על קביעותיו של בית משפט זה ברע"א 1117/09 קרנית קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים נ' בלבן (21.9.2009),

(להלן: עניין בלבן). לרקע ההלכה שנקבעה בעניין בלבן, עמד בית המשפט המחוזי על כך שכוונתו של אוחנה לפגוע במבקש נלוותה לכוונתו להשיג את מטרתו העיקרית – הימלטות מהמקום עם מסגרות המשקפיים שנטל מהחנות. נוכח האמור, נקבע כי האירוע מוחרג מתחולתו של החוק, שכן אין מדובר ב"תאונת דרכים" כהגדרתה בחוק, ולכן אין המבקש זכאי לפיצוי מכוחו.

הבקשה דנא

4. על פסק דינו של בית המשפט המחוזי הוגשה הבקשה דנא. תחילה, המבקש טוען כי יש בשאלה הנוגעת לפרשנות דרישת הכוונה שבסעיף 1 לחוק כדי להשליך על הליכים רבים המתנהלים עתה בבתי משפט שונים. לשיטתו של המבקש, עניין זה כשלעצמו מצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

המבקש טוען כי יישומה של ההלכה שנקבעה בעניין בלבן על-ידי בית המשפט המחוזי במקרה דנא מהווה הרחבת יתר של פרשנות המונח "במתכוון" שבסעיף 1 לחוק, כאשר הובהר כי בעניין בלבן היה מדובר באדם שנסע ב"זיגזגים" על-פני 160 מטרים על-מנת לנער ולהפיל אדם אחר היה תלוי על רכבו. צוין, כי בשונה מכך, במקרה דנא מדובר בנסיעה למרחק של מטר אחד, לכל היותר, ובמהירות איטית מאוד. על כן המבקש סבור כי אין למצוא דמיון בין שני המקרים, וכי בית המשפט המחוזי שגה כאשר יישם את שנקבע בעניין בלבן על המקרה נשוא בקשה זו. המבקש מוסיף, כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי עומד בניגוד להלכה הפסוקה בעניין פגיעה על-ידי רכב שנעשית במתכוון, כפי שזו נלמדת מפסקי דין שונים, וביניהם, רע"א 6954/11 קרנית קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים נ' עזבון המנוחה זינו טל ז"ל (1.2.2012); ע"א 8313/06 פלונית נ' מגדל חברה לביטוח בע"מ (29.3.2009); ע"א 1342/99 בוא נ' אררט-חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נד(4) 433 (2000).

עוד נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר התעלם מקביעתו העובדתית של בית משפט השלום, שנסיעתו לאחור של אוחנה לא הייתה בכוונה לפגוע במבקש. המבקש סבור כי לא הייתה לאחנה כל כוונה להסב לו נזק, במשמעותה של פגיעה מכוונת בסעיף 1 לחוק, אלא שמטרת נסיעתו של אוחנה הייתה לצורך תחבורתי, ובכלל זה יציאה מהחנייה. על כן, נטען שמאחר שנסיעתו של אוחנה לא הייתה מיועדת לפגוע במבקש, אלא שהפגיעה הייתה בגדר תוצר-לואי של הנסיעה לאחור, אין מקום להחריג את האירוע מתחולת החוק.

5. לאחר העיון, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות מבלי שתתבקש תשובה. הלכה ידועה היא שרשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים שמעלים שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית החורגת מעניינם של הצדדים הישירים למחלוקת, או כאשר ייגרם לצדדים עיוות דין חמור באם לא תינתן רשות ערעור (רע"א 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123, 128 (1982)). במקרה דנא, עסקינן בחזקה הממעטת שבסעיף 1 לחוק, המתייחסת לדרישת הכוונה, ובשאלה, האם די בפגיעה הנעשית אגב כוונה להשיג מטרה אחרת כדי להיכנס בגדרי החזקה האמורה. שאלה זו הוכרעה זה מכבר על-ידי בית משפט זה, כאשר נקבע כי "דרישת הכוונה מתקיימת גם כאשר הפגיעה ב'אותו אדם' – פגיעה מכוונת – היא אמצעי להשגת מטרה אחרת, וככלל, אין להידרש לשאלת המניע שעומד מאחורי גרימת התאונה המכוונת" (עניין בלבן, פסקה 5; ראו גם: אליעזר ריבלין תאונת הדרכים: תחולת החוק, סדרי דין וחשוב הפיצויים 338-339 (מהדורה רביעית, 2012)).

דברים אלה יפים גם למקרה דנא. אוחנה התכוון לנסוע לאחור על-מנת לצאת מהמקום, בהיותו מודע להימצאותו של המבקש מאחורי הרכב. בדומה למקרה שנדון בעניין בלבן, לא ניתן לייחד את הכוונה שעמדה בבסיס השימוש שעשה אוחנה ברכבו להימלטות בלבד, ויש להוסיף לכך כוונה לפגוע במבקש אגב מימוש המטרה לצאת מהחניה, שהרי היה ברור שנסיעה לאחור, שהתחייבה על-מנת שניתן יהיה לצאת מהחניה, תביא מניה וביה לפגיעה במבקש (המבקש העיד כי עמד מאחורי הרכב: "כדי למנוע ממנו לנסוע", כפי שצוטט בפסקה 9 להחלטתו של בית משפט השלום), ולכן מדובר בפגיעה שנעשתה במתכוון (ראו גם האמור בפסק דינו של המשנה לנשיאה א' ריבלין ברע"א 6284/10 קרנית נ' אליצור (27.12.2010)). אומנם עוצמת הפגיעה במבקש פחותה באופן משמעותי מהפגיעות שנגרמו למתלונן בעניין בלבן, אך ברי כי אין להסיק מכך עקרון שונה בכל הנוגע ליסוד הכוונה.

כמו כן, לא מצאתי שיש ממש בפסקי הדין שהזכיר המבקש כדי להשפיע על הבקשה דנא, כאשר השאלות המתעוררות בכל אחד מהמקרים שהובאו על-ידו נבדלות מהשאלה במקרה זה.

מכל מקום, ההלכה באשר למאפייניה של "תאונה מכוונת" נפסקה זה מכבר בבית משפט זה. בפרשה דנא מדובר ביישומה של ההלכה על נסיבות קונקרטיות. כאמור לעיל, סבורני כי לא נפלה שגגה בדרך יישומה של ההלכה, אך אף אם שגה בית

המשפט המחוזי, אין בכך כדי להצדיק מתן רשות ערעור ודיון בערכאה שלישית
בנסיבות המקרה.

נוכח האמור, הבקשה נדחית. משלא נתבקשה תשובה, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י' בסיון התשע"ו (16.6.2016).

ש פ ט